

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Institutiones Theologicae Ad Usum Seminariorum

Simonnet, Edmond

Venetiis, 1731

Resp. 1. Primum Luciferi peccatum suit peccatum superbiæ.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-83594](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-83594)

initio, & in veritate non stetit. His præsuppositis, quaeritur utrum Angelus ille, qui primus peccavit, & alios ad peccandum induxit, fuerit omnium Angelorum supremus? Pro quo fit

RESPONSIQ.

Qui primus inter reprobos Angelos peccavit, & alios ad peccandum induxit, fuit in perfectione naturali supremus inter omnes Angelos.

Prob. Ex Scriptura. Nam 1. de diabolo dicitur, Job cap. 40. *Ipsè est principium viarum Dei*. Dicitur autem diabolus principium viarum Dei, vel quia solus creatus est ante omnes alias creaturas, vel quia omnium creaturarum quoad naturalem perfectionem præstantissima est. Non primum: quia Deus omnes Angelos eodem instanti cum mundo corporeo de nihilo condidit. Ergo secundum. Sic verba laudata interpretatur S. Gregorius lib. 32. Mor. c. 18. *Principium, inquit, viarum Dei Behemoth dicitur; quia nimirum cum cuncta creans (Deus) ageret, hunc primum condidit, quem reliquis Angelis eminentiorem fecit.*

2. Isaia cap. 14. de eodem diabolo dicitur, sub nomine Regis Babylioniorum: *Quomodo cecidisti de caelo, Lucifer, qui mane oriebaris?* Quibus verbis Propheta significat Luciferum Angelum tantum ceteris Angelis excelluisse, quantum Lucifer stella stellis ceteris excelsit. Hunc locum sic intellexit S. Bernardus serm. 1. de adventu Domini, cum ait: *Initium omnis peccati superbia; quæ tam velociter ipsum quoque sideribus cunctis clarior micantem, æterna caligine obrebravit Luciferum: quæ non modo angelum, sed angelorum principem in diabolum commutavit.*

3. Ezechiel cap. 28. sic alloquitur eundem diabolum sub nomine Regis Tyri: *Tu signaculum similitudinis (Dei), plenus sapientia, & perfectus decore, in deliciis Paradisi Dei fuisti: omnis lapis pretiosus operimentum tuum: sardius, topazius, & jaspis, chrysolitus, & onyx, & berillus, sapphirus, & carbunculus, & smaragdus. Tu cherub extensus & protegens. Tu in medio lapidum ignitorum ambulasti.*

Quem locum sic interpretatur S. Gregorius c. proxime laudato: *Quid boni non habuit, si signaculum Dei similitudinis fuit? Ipsum signaculum Dei similitudinis (Propheta) dicit: ut quo subtilior est in natura, eo in illo similitudo Dei plenius credatur expressa. Novem dicit (Propheta) genera lapidum, quia nimirum novem sunt ordines Angelorum. quibus Behemoth iste apertus fuisse describitur: quia eos quasi vestem ad ornamentum suum habuit, quorum dum claritatem transcenderet, ex eorum comparatione clarior fuit. Cherub plenitudo sapientia interpretatur, & idcirco iste Cherub dicitur, quia transcendisse cunctos scientia non dubitatur. Et quia comparatione claritatis suæ ceterorum claritatem obumbrasse creditur, ipse extensus & protegens fuisse perhibetur. Reliquos enim quasi obumbrando operuit, qui eorum magnitudinem excellentia majore transcendit.*

4. Idem Ezechiel c. 31. naturalem diaboli sub nomine Assyriorum Regis excellentiam allegoricè describit his verbis: *Cedri non fuerunt altiores illo in paradiso Dei, abietes non adequaverunt summitatem ejus, & platani non fuerunt eque frondibus illius: omne lignum paradisi Dei non est assimilatum illi, & pulchritudini ejus.*

Quæ verba sic exponit S. Gregorius loco laudato: *Hujus primatus (diaboli) eminentiam conspicit Propheta, cum dicit: Cedri non fuerunt. qui namque accipi in cedris, abietibus & platani possunt, nisi illa virtutes cælestium proceræ celsitudinis agmina. quæ quamvis excelsa sint condita, huic tamen nec prælatæ sunt, nec æquata. Ista arbor in paradiso Dei tot quasi condensas frondes habuit, quot sub se positas superiorum spirituum legiones attendit. Qui idcirco peccans sine venia damnatus est, quia magnus sine comparatione fuerat creatus.*

Prob. 2. Ex Patrum testimonio, Tertulliani scilicet

lib. 2. contra Marcionem cap. 10. ubi hoc Ezechielist *Tu signaculum, &c.* de diabolo ait esse dictum, ut eminentissimo Angelorum, ut Archangelo, ut sapientissimo omnium. Gregorii Nazianz. in carm. *Princeps Lucifer in sublime elatus. amisit splendorem.* Cyrilli Hier. catech. 2. *Archangelus* (hoc est, Angelorum omnium princeps) *cum esset bonus, diabolus postea. dictus est.* Paschafii Diaconi lib. 2. de Spiritu sancto cap. 3. *Hic ergo (diabolus) nullum in creaturis superiorem se, ut reor, habuit; nullum medium inter se & Deum vidit, in cujus emulatione superbia stimulo concitatus assurgeret, & ideo nullum ante se stare in ordine militia cælestis aspiciens, ipsi verum Domino se æquare præsumpsit.*

S. Gregorium & S. Bernardum jam citavimus, quibus consentit Hugo Vict. Summ. Sent. tract. 2. c. 4. Non desunt tamen etiam ex Patribus antiquis, qui negent Luciferum fuisse supremum omnium Angelorum. Magister Sent. lib. 2. dist. 6. scribit Luciferum omnibus aliis cadentibus excellentiorem, nec interstantes aliquem eo digniorem fuisse. Denique sanctus Thomas in 2. distinct. 6. quaest. 1. art. 1. in O. & hic quaest. 63. art. 7. in O. sententiam nostram ut probabiliorem defendit.

ARTICULUS V.

Quodnam fuerit primum Luciferi peccatum.

RESPONSIQ. I.

Primum Luciferi peccatum fuit peccatum superbia.

Prob. 1. Ex Scriptura. Nam Isaia cap. 14. sic diabolum sub nomine Regis Babylonis alloquitur: *Detracta est ad inferos superbia tua. Quomodo cecidisti de caelo, Lucifer, qui mane oriebaris? Qui dicebas in corde tuo: In caelum conscendam, super astra Dei exaltabo solium meum. Ascendam super altitudinem nubium, similis ero Altissimo.* Et Ezechiel cap. 28. sub nomine Regis Tyri: *Elevatum est cor tuum in decore tuo: perdidisti sapientiam tuam in decore tuo, in terram projecisti e.*

Prob. 2. Ex unanimi omnium ferme Patrum consensu, post tertium sæculum. Paucos pro omnibus hic allegamus, Athanasium scilicet in orat. de virginitate, ubi sic ait: *Ingens remedium est ad salutem animi humilitas; cum Satanæ non ob scortationem, aut adulterium, aut furtum dejectus sit de caelo, sed superbia illum inde precipitavit infra ipsam abyssum, cujus hæc verba fuerunt: Ascendam, & ponam solium in regione Dei, & ero æqualis Altissimo.*

Gregorium Nazianzenum orat. in Christi nativitate, ubi dicit: *Luciferum propter superbiam caliginem effectum esse.* Idem reperit orat. 2. in Pascha. Nazianzeno adjungo Chryostomum homil. 1. in 2. Epistol. ad Thetis. *Nullum est, inquit, malum quod conferri possit cum superbia: hominem efficit demonem, hoc est, similem demoni, qui demon & caligo effectus est per superbiam.*

Cyrillum Alexandr. lib. 5. in Joan. cap. 4. ubi hæc habet: *Quid. diabolus ex cælestibus aulis expulsi? an quod honorem expetierit, creata quidem nature convenientem, sed conditione sua potiorum ac majorum? An vero quod ausus sit dicere: Ero similis Altissimo? Imaginatus enim est rem creatam ad Creatoris naturam ascendere posse, & cum universi relictore Deo in eodem throno consessuram.*

Augustinum lib. 11. de Genes. ad lit. cap. 13. ubi ait, factum esse ut rationalis creatura spiritus sua potestate propter excellentiam delectatus, tumesceret superbia, per quam caderet a beatitudine spiritualis paradisi, & invidentia contabesceret. Et cap. 16. *Quando, inquit, dejecerit superbia diabolus, ut naturam suam bonam prava voluntate perverteret, Scriptura non dicit: ante tamen factum fuisse (quam hominem ad peccandum induceret,) & ex hac eum homini invidisse, ratio manifesta declarat.* Et lib. 22. contra Faustum

stum cap. 87. ubi etiam ait de diabolo: *A luce sua superna, quam à Deo habebat, superbia merito abscissus est.*

Fulgentium lib. 1. ad Monimum cap. 17. ubi hæc scribit: *Tunc initium sumpsit (superbia) cum Angelus adversus Deum elatus, & ipsa elatione prostratus, per concupiscentiam... volens usurpare, quod illi datum à Deo non fuit, à Deo discessit, & cecidit.*

Magnum denique Gregorium lib. 34. Moral. c. 17. ubi de Lucifero ita loquitur: *Eo ipso similitudinem (Dei) perdidit, quo esse ei superbe similis in celsitudine concupivit. Qui enim charitatem ejus imitari debuit, subditus ambuit ejus celsitudinem, & hoc quod imitari poterat, amisit elatus... dum privatam celsitudinem superbe appetiit, jure perdidit participatam.*

Consentiunt Hugo Vic. Summ. Sententiar. tract. 2. cap. 4. Magister Sent. lib. 2. distinct. 6. litt. A. & S. Thomas hic quæst. 63. artic. 3. in O. *Dicendum, inquit, quod Angelus absque omni dubio peccavit, appetendo esse ut Deus.*

RESPONSIO II.

Lucifer ex consideratione naturalis perfectionis ac pulchritudinis suæ elatus appetivit supremam quandam & creaturæ indebitam celsitudinem.

Prob. 1. Ex Scriptura, quæ hoc apertè videtur significare; cum apud Ezechielem cap. 28. Lucifero dicitur: *Elevatum est cor tuum in decore tuo; & ipse apud Isaiam cap. 14. dicit: In cælum conscendam, super astra Dei exaltabo solum meum... Ascendam super altitudinem nubium, similis ero Altissimo.*

Prob. 2. Ratione. Quia, ut probatum est, Lucifer peccavit peccato superbiæ, Ergo peccavit, ex inordinato sui amore, & propriæ excellentiæ affectu appetendo indebitam aliquam celsitudinem: nam ut ait S. Augustinus lib. 14. de Civ. cap. 13. *Quid est superbia, nisi perverse celsitudinis appetitus? Perversa celsitudo est, deserto eo, cui debet animus inherere principio, sibi quodammodo fieri, atque esse principium. Hoc fit, cum sibi nimis placet. Sibi vero ita placet, cum ab illo bono incommutabili deficit, quod ei magis placere debuit, quam ipse sibi.*

Lucifer igitur peccavit peccato superbiæ, quia sibi nimis placuit; & sibi nimis placendo, ex perfectionis scilicet & pulchritudinis consideratione, se ipsum inordinatè amavit; & inordinatè se amando, propriam excellentiam inordinatè appetiit. Atqui non appetiit inordinatè propriam excellentiam, nisi quia appetiit indebitam celsitudinem. Ergo peccavit, quia ex inordinato sui amore, & propriæ excellentiæ affectu, indebitam celsitudinem appetiit, & quidem aliquo modo supremam, & omni creaturæ indebitam: ealem enim celsitudinem manifestè significant hæc verba: *In Cælum conscendam, &c.*

Hanc doctrinam tradunt Patres, ut Cyrillus Alexandrinus lib. 2. commentariis. in Isaiam, cum ait: *Diabolus veluti inter astra Lucifer cecidit, & comminatus est, tumida & turgida cogitans, & honorem ac gloriam soli summe naturæ congruentem rapere cupiens, quantum molimine & vi & animo poterat. Ut Paschasius Diaconus verbis supra citatis art. IV. Ut Gregorius Magnus verbis jam laudatis hoc art. & modo laudandis. Ut Bernardus scdm. 1. de Adventu Domini: Lucifer, inquit, ille qui manè oriebatur, pro eo quod Altissimi similitudinem usurpare tentavit, & rapinam arbitratus est esse se equalem Deo... precipitatus illico corruit. Et Hugo Vic. cum Magistro Sent. locis citatis supra.*

Cum autem dicunt diabolum affectasse æqualitatem cum Deo, commodè intelliguntur de specialissima quadam cum Deo similitudine: perfectam enim cum Deo æqualitatem, quam evidenter norat Lucifer sibi impossibilem esse, seriò affectare non potuit. Et si Doctores citati, saltem plerique, necessariò intelligendi essent de perfecta æqualitate, adhuc pro nobis posset allegari: nam eatenus dici potest diabolus peccasse affectando perfectam cum Deo æqualitatem,

quatenus ex vehementi desiderio assequendæ, si fieri posset, perfectæ cum Deo æqualitatis, absolutè & efficaciter, quantum erat ex se, aspiravit ad supremam illam & omni creaturæ indebitam celsitudinem, qua similis fieret Deo, sic ut tanquam Deus haberi posset.

RESPONSIO III.

Lucifer ex consideratione naturalis perfectionis & pulchritudinis suæ elatus, appetivit summam & absolutam in res omnes creatas dominationem, hoc sensu quòd voluerit rebus omnibus creatis despoticè præesse absque omni subjectione ad Deum, quoad imperium & ministeria actualia.

Prob. Nam Lucifer, ut probatum est, appetivit supremam quandam & omni creaturæ indebitam celsitudinem. Atqui hæc celsitudo aliud esse non potest, quam dominatio in res omnes creatas summa & absoluta in sensu explicato. Ergo, &c.

Confirm. Quia hanc dominationem assequendo, Lucifer in Cælum conscendisset, super astra Dei exaltasset solum suum, ascendisset super altitudinem nubium, & Altissimo, cujus est supremum & ab omni omnino subjectione solum in res omnes creatas dominium habere, simillimus evasisset, ut perse clarum est. Atqui hæc omnia appetiit Lucifer, ut constat ex Scripturis. Ergo, &c. Amplius: Lucifer hanc dominationem assecutus, haberi potuisset tanquam, inferioris licet ordinis, Deus. Atqui, ut dicit S. Thomas hic qu. 63. art. 3. Lucifer *absque omni dubio peccavit appetendo esse ut Deus.* Ergo, &c.

Confirm. adhuc. Certe cum Lucifer gravissimè peccaverit, peccavit appetendo absolutè & efficaciter, quantum erat ex se, excellentiam aliquam creaturæ indebitam. Ergo peccavit, vel quia, ut dicit S. Thomas loco citato, *appetit (absolutè & efficaciter) ut finem ultimum beatitudinis, id ad quod virtute suæ naturæ poterat pervenire, avertens suum appetitum à beatitudine supernaturali, que est ex gratia Dei: aut si appetiit ut ultimum finem illam Dei similitudinem que datur ex gratia, voluit hoc habere per virtutem suæ naturæ, non ex divino auxilio, secundum Dei dispositionem: vel quia appetiit absolutè & efficaciter perfectam cum Deo æqualitatem: vel quia appetiit absolutè & efficaciter unionem hypostaticam, eamque invidit Christi humanitati, cui noluerit se submittere: vel denique quia absolutè & efficaciter appetiit præfatam dominationem.*

Non primum: Nam hæc S. Doctoris sententia neque in Scriptura, neque in Patribus reperitur habere sufficiens fundamentum: imò Patribus non satis congruere videtur.

Non secundum: Nam ut dicit S. Thomas loco citato, Lucifer non potuit absolutè & efficaciter appetere esse ut Deus *per æquiparantiam, quia scivit hoc esse impossibile naturali cognitione: nec primum actum peccandi in ipso præcesse vel habitus, vel passio ligans cognoscitivam ipsius virtutem, ut in particulari deficienti eligeret impossibile, sicut in nobis interdum accidit. Et dato quod esset possibile, hoc esset contra naturale desiderium: est enim unicuique naturale desiderium ad conservandum suum esse, quod non conservaretur, si transmutaretur in alteram naturam. Unde nulla res, que est in inferiori gradu naturæ, potest appetere superioris naturæ gradum... Manifestum est autem, quod Deus excedit Angelum... secundum gradum naturæ; & etiam unus Angelus alium. Unde impossibile est, quod unus Angelus inferior appetat esse æqualis superiori, nedum quod appetat esse æqualis Deo, nisi sub hac chimerica conditione, si hoc fieri posset sine propriæ naturæ destructione; adedque impossibile fuit, quòd Lucifer absolutè & efficaciter appeteret esse Deo æqualis.*

Non tertium: quia hæc sententia supponit aliqua, quæ dubia, vel falsa sunt, nempe quòd Incarnatio decreta fuerit ante absolutam prævisionem lapsus Adami, & quòd Angelis viatoribus revelata fuerit. Præterea, est planè nova, utpotè inventa à recentioribus